

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕРАПІЇ

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
ТА ПСИХОТЕРАПІЇ

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження фахової практики

Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність С4 Психологія
Освітня програма Клінічна психологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Київського інституту
сучасної психології та психотерапії
Протокол №4 від 18 листопада 2025 року
Голова Вченої ради

Борис ХЕРСОНСЬКИЙ

Київ 2025

Розглянуто на засіданні кафедр клінічної та соціальної психології (Протокол №2 від 30 вересня 2025 року).

Схвалено Радою якості вищої освіти (Протокол №1 від 27 жовтня 2025 року).

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту сучасної психології та психотерапії (Протокол №4 від 18 листопада 2025 року).

Рецензенти:

Світлана ПОЛШКОВА, доктор медичних наук, професор кафедри клінічної психології Київського інституту сучасної психології та психотерапії

Євгенія ІВАНОВА, кандидат психологічних наук, доцент кафедри клінічної психології Київського інституту сучасної психології та психотерапії

Автори:

Наталія ЗАВ'ЯЗКІНА, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри клінічної психології Київського інституту сучасної психології та психотерапії ;

Ірина ЛИСЕНКО, завідувачка кафедри клінічної психології Київського інституту сучасної психології та психотерапії, професор, старший науковий співробітник;

Дар'я ТРОФІМОВА, завідувачка кафедри соціальної психології Київського інституту сучасної психології та психотерапії, кандидат психологічних наук, доцент.

Завязкіна Н.В., Лисенко І.П., Трофімова Д.О. Програма та методичні рекомендації щодо проходження фахової практики. - К.: Київський інститут сучасної психології та психотерапії, 2025 - 16с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С4 «Психологія» освітньої програми Психологія забезпечення ментального здоров'я і висвітлюють основні питання, пов'язані з проходженням фахової практики, написанням та оформленням необхідної звітної документації.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму до проходження фахової практики складено відповідно до освітньо-професійної програми Клінічна психологія другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С4 Психологія.

Фахова практика належить до циклу професійної підготовки. Обсяг освітньої компоненти - 6,0 кредити ЄКТС. Семестровий контроль – диференційний залік.

Фахова практика здобувачів спеціальності С4 Психологія ОП Психологія забезпечення ментального здоров'я є невіддільною складовою освітньо-професійної підготовки магістрів, основним завданням якої є закріплення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, формування у майбутнього психолога професійного вміння приймати самостійні рішення в певних соціальних умовах, оволодіння здобувачами сучасними методами, формами організації своєї діяльності.

У період практики закладаються основи досвіду професійної діяльності, практичних умінь і навичок, професійних якостей особистості майбутнього фахівця з психології.

Проходження практики має на меті удосконалення рівня знань, перевірку всебічного розвитку особистості здобувача, його здатність постійно підвищувати психологічну майстерність.

Фахова практика здобувачів проводиться з використанням сучасних комп'ютерних технологій у закладах охорони здоров'я, реабілітаційних установах, державних установах служби юстиції, приватних установах тощо, для закріплення знань і практичних навичок, отриманих у процесі вивчення основних практичних і теоретичних дисциплін, та їх подальшого поглиблення й удосконалення під час роботи в організаціях, а також для ознайомлення з умовами роботи психологів, з організацією профілактичної, психодіагностичної, психокорекційної та консультативної роботи, з основами етики й психологічної деонтології, для набуття й закріплення навичок, професійно необхідних психологу.

МЕТА І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Мета і завдання практики: перевірка теоретичних знань використання та закріплення на практиці отриманих теоретичних знань з психологічної оцінки, основ психології ментального здоров'я, психологічного консультування та психокорекції, кризової психології, психології суїцидів, оволодіння консультативними техніками і навичками встановлення й підтримання контакту з клієнтом щодо виявлення психологічних проблем. Важливим аспектом є оволодіння розумінням відмінностей роботи з клієнтами та пацієнтами з різними формами порушення здоров'я на відповідних етапах надання професійної допомоги. Важливим аспектом є надання психолого-консультативної та психокорекційної допомоги клієнтам, закріплення на практиці знань і умінь, здобутих при вивченні основних психологічних дисциплін.

Основними завданнями проходження фахової практики є формування у здобувачів таких компетентностей, а саме:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у сфері ментального здоров'я, що передбачає проведення досліджень та/ або здійснення інновацій і характеризується невизначенністю умов і вимог

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Головна мета проходження фахової практики – отримання досвіду професійної діяльності, практичних умінь і навичок, професійних якостей особистості майбутнього фахівця з психології, які відображаються у **результатах навчання**, визначених Стандартом вищої освіти та освітньої програмою, а саме:

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

СТРУКТУРА НАВИЧОК І ВМІНЬ, ЯКІ МАЄ ОПАНУВАТИ ЗДОБУВАЧ

Під час проходження практики здобувачі повинні закріпити та набути навички: проведення психологічної діагностики, підготовки психологічного висновку, роботи з сім'ями, з різними запитами, у зв'язку із переживанням болю і втрати, порушенням працездатності, самостійності, комунікативними проблемами, труднощами адаптації, емоційним вигоранням тощо. Необхідною умовою є вміння виокремлювати проблемне поле та проводити аналітичну роботу з підготовкою висновків та рекомендацій.

Здобувачі повинні виявити знання використання різноманітних тестів, прийомів і технік консультування, критичної оцінки результатів власної роботи, їх фіксації, складання психокорекційних програм тощо.

Під час психологічної роботи здобувачі повинні виявити вміння щодо складання плану психологічного обстеження, його проведення, підбиття підсумків та оформлення його результатів.

У процесі консультативної роботи перевіряються вміння оцінювати ефективність певних засобів і прийомів консультування відповідно до характеру проблем та індивідуально-психологічних особливостей пацієнтів та клієнтів, протоколювання процесу та результатів психологічного спостереження, психологічної бесіди, психологічного обстеження тощо.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Загальні положення організації практики

Фахова практика здобувачів спеціальності С4 Психологія ОП Клінічна психологія проводиться під патронажем практичного психолога з елементами психодіагностики та корекції тривалістю 4 тижні.

Серед баз практики для проходження фахової практики можуть бути використані: медичні лікарняні установи, поліклінічні медичні заклади, стаціонарні медичні установи різного профілю, медико-профілактичні реабілітаційні установи і

центри, приватні установи; консультативні онлайн-платформи; особи, які займаються приватною практикою, задля використання симуляційних кейсів.

До керівництва фаховою практикою залучаються кваліфіковані і досвідчені викладачі кафедр Інституту.

В обов'язки керівника практики від кафедри входять загальне керівництво нею та координація методичного керівництва з боку кафедри.

Керівництво практикою здобувачів безпосередньо на базах практики доручається кваліфікованим досвідченим фахівцям у галузі психології, обов'язком яких є: ознайомлення здобувачів з робочими місцями, забезпечення необхідними документами і проведення докладного інструктажу відповідно до вимог організації; методичне керівництво і консультації з планування, організації і проведення психологічних заходів; формування у практикантів практичних умінь і навичок практичного психолога, навичок етичної та деонтологічно обґрунтованої поведінки, професійного підходу в організації ефективної психологічної допомоги. Керівниками практикою на підприємствах можуть бути одночасно декілька осіб.

Керівник практики від кафедри:

- перед початком практики контролює готовність баз практики до практики, надає необхідні методичні консультації щодо відповідної підготовки таких місць;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктує здобувачів про порядок проходження практики, забезпечує їх необхідними документами (програма, календарний план, методичні рекомендації тощо);
- інформує здобувачів щодо системи і правил звітування з практики (підготовка письмового звіту та захисту);
- приймає участь у захисті з практики.

Керівник практики від бази (підприємства) практики або одноосібний приватний фахівець:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів під час проходження практики здобувачів;
- забезпечує якісне проходження практики згідно із програмою;
- контролює виконання практикантами правил внутрішнього розпорядку.

Здобувачі у процесі проходження практики зобов'язані:

- перед початком практики проконсультуватись у керівника від кафедри щодо змісту, етапів, форм практики, терміну та всіх необхідних для її проходження документів і правових засад;
- своєчасно підключитись для проходження практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, визначені програмою практики;
- своєчасно і в повному обсязі подати звіт з практики, який має містити висвітлення та аналіз власних видів діяльності при проходженні практики.

Здобувач по закінченню практики повинен оформити необхідну звітну документацію. Керівник практики від бази практики оцінює роботу і затверджує її підписом.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

1. Структура фахової практики

Фахова практика складається з аудиторної та практичної частин.

Аудиторна частина передбачає:

1. Відвідування лекцій, консультацій, що передують проходженню практики.
2. Ознайомлення з програмою практики.
3. Підготовку до захисту практики

Практичною частиною передбачено:

1. Участь у роботі з клінічними та іншими складними психологічними випадками.
2. Участь в розборі клієнтів та пацієнтів, практичних кейсів, випадків психологічної природи.
4. Участь у розборі особливостей роботи в мультидисциплінарній команді за рахунок симуляційного розподілу ролей.
5. Проведення консультативних бесід за профільною тематикою.
6. Проведення психологічних досліджень клієнтів реабілітаційних установ відповідно до профільної тематики кафедри та відділень.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Практика оцінюється керівником практики від Інституту з урахуванням оцінки від керівника бази практики.

Здобувачу, який не виконав програми практики з поважних причин може бути надано право повторного її проходження за умов, визначених кафедрою та навчальною частиною.

Контроль за проходженням практики здійснює керівник практики з метою виявлення недоліків і надання практичної допомоги здобувачам у процесі виконання практики та оформлення звітної документації.

Керівники практики перевіряють організацію роботи здобувачів, процес виконання програми, ставлення до виконання завдань, правил внутрішнього розпорядку. Контроль здійснюється за допомогою планових (поточних) співбесід, безпосереднього спостереження, аналізу звітної документації.

Підсумки практики підбиваються після завершення терміну практики на складанні диференційного заліку з практики (після подання звітної документації, відкритого захисту звіту).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі проходження практики здійснюється контроль, який має на меті виявлення і усунення помилок здобувачів, а також, надання їм необхідної допомоги у виконанні завдань практики.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

№ п/п	Вид звітної роботи	Кількість балів
1	Оформлення звітної документації	30
2	Діяльність здобувача на практиці	50
3	Захист	20
Сума		100

Параметри оцінювання

Вид роботи	Діапазон оцінки, балів	Кількість балів
1. Оцінювання оформлення звітної документації	0 - 30	
1. Ступінь повноти виконання програми практики.	0-2-4-6	
2. Коректність наданих інтерпретацій, наявність належних пояснень, висновків і авторських коментарів до наведених даних.	0-2-4-6	
3. Наявність узагальнень проблемних аспектів, виокремлених за результатами проведеного аналізу, та обґрунтованої авторської позиції щодо напрямів їх розв'язання.	0-2-4-6	
4. Оформлення звітних документів. Дотримання технічних вимог до оформлення тексту звіту, представлених таблиць і рисунків. Наявність наукового стилю викладення матеріалу. Дотримання правил оформлення посилань на використані джерела.	0-2-4-6	
5. Дотримання регламенту (графіку) виконання звіту, своєчасне представлення звіту. Урахування зауважень наукового керівника та своєчасне виправлення недоліків.	0-2-4-6	
2. Оцінка діяльності керівниками від баз практики	0 – 10	
	Всього: 40	

Шкала відповідності оцінок за національною шкалою

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	«5» відмінно	
82-89	B	«4» («дуже добре», вище середнього рівня з кількома помилками)	
74-81	C	«4» («добре», в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок)	
64-73	D	«3» («задовільно», непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
60-63	E	«3» («задовільно», виконання задовольняє мінімальні критерії)	
35-59	FX	«2» («незадовільно») із можливістю повторного складання	
1-34	F	«2» («незадовільно») із обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

«Зараховано» ставиться здобувачу, який у повному обсязі і на високому рівні виконав програму практики, проявивши при цьому самостійність, ініціативність, творчий підхід. Звітна документація подана у встановлений термін та у повному обсязі, не має зауважень щодо її оформлення та змісту. Відгук

керівника позитивний. Допускаються несуттєві зауваження щодо змісту і оформлення звіту.

«Не зараховано» ставиться здобувачу, який не виконав програму практики або виконав програму практики не в повному обсязі. Звітна документація не представлена або оформлена недбало. Характеристика здобувача, що стосується ставлення до практики - негативна.

Студентам, які не виконали програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики за індивідуальним графіком. Студенти, які не виконали програму практики з неповажних причин, отримали незадовільну оцінку і не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін – відраховуються з Інституту.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедри та Вченої ради Інституту.

ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Здобувач складає *звіт про проходження практики*, де підсумовується загальна кількість спостережень, розбір кейсів, кількість обстежених тощо.

Частиною звіту є опис практичних навичок і вмінь, яких набули здобувачі під час практики; можна навести методи психологічної та корекційної роботи з клієнтами та результати цієї роботи. Зміст і структура звіту наведені нижче.

Залік складається здобувачами відповідно до розкладу.

Критерієм якості проходження практики є засвоєння практичних навичок, вмінь, знань, передбачених програмою виробничої практики, виконання практичних завдань практики. Критерії оцінювання наведені у попередньому розділі.

Загальна оцінка за підписом викладача-керівника практики заноситься до індивідуального навчального плану здобувача і заліково-екзаменаційної відомості.

**Підсумковий звіт про виконану під час фахової практики
роботу з психологічного консультування хворих і психокорекції**

Структура звіту

Титульна сторінка.

Оформлюється відповідно до вимог щодо титульних сторінок курсової роботи або дипломної роботи.

Зміст.

Вступ.

Вказуються база/фахівець, мета, завдання, структура практики, основні напрями практичної роботи, опис фрагмента науково-дослідної роботи здобувача, яку буде виконано протягом практики.

Теоретичний розділ.

Містить короткий опис теорії (історії) який допомагав у опануванні практичними навичками.

Оволодіння практичними навичками.

Розділ містить частину, щодо здобутих практичних навичок.

Практична робота протягом практики.

Розділ містить практичні матеріали здобувачів, напрацьованих під час проходження практики. Це результати психодіагностичного обстеження, приклади методик, психологічні інтерв'ю тощо, а також стислий виклад роботи.

Список опрацьованих джерел. Заповнена форма по опрацьованим літературним джерелам (не менше 10) (Додаток 4).

Вимоги до оформлення звіту.

Параметри сторінки: поля (розмір паперу 210x297 мм): верхнє – 2,5 см., нижнє – 2,5 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см.

Форматування документа. При застосуванні Microsoft Office шрифт має бути один і той самий протягом усього документа – Times New Roman, кегель шрифту – 14 пт. Текстові абзаци мають відступ 1,25 см і вирівнюються за шириною, міжрядковий інтервал – полуторний.

Наприкінці практики до Інституту подається звіт у електронному вигляді у форматі PDF шляхом завантаження на гугл-диск Інституту.

**КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА
ПСИХОТЕРАПІЇ**

ЗВІТ

про виконання програми фахової практики

Здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Групи _____

Спеціальність С4

Освітня програма Клінічна психологія

Освітній рівень II (магістр)

Київ - 2025

**Лист оцінювання проходження фахової практики
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти
керівниками баз практики**

(прізвище, ім'я по батькові здобувача)

База практики/фахівець	Кількість балів 0 – 10	Підпис керівника баз практики	Прізвище та ім'я керівника бази практики

**Лист оцінювання проходження фахової практики
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти
керівниками практики**

(прізвище, ім'я по батькові здобувача)

Вид практики	Кількість балів 0 – 10	Прізвище та ім'я керівника практики

**ЗРАЗОК ЗАПОВНЕННЯ ФОРМИ ПО ОПРАЦЬОВАНИМ ЗА ПЕРІОД
ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЛІТЕРАТУРНИМ ДЖЕРЕЛАМ**

Назва

Автор(и)

Дата та місце друку

Джерело / якщо стаття взята з журналу чи зі збірника

Ключові слова